

2016

AASTAARUANNE

TÜ raamatukogu

1.01.2016

Sisukord

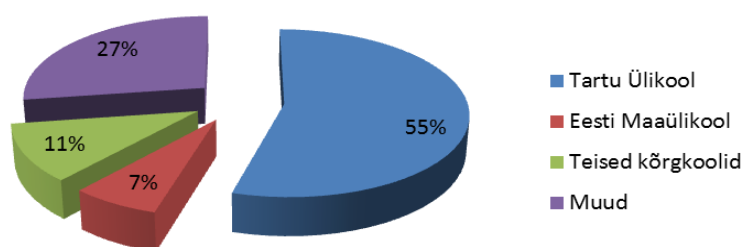
Raamatukogu ja lugejad	2
Kogud.....	5
Töö käsikirjade ja haruldaste raamatutega	7
Kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER	8
Arendustegevus.....	9
Finantsid	12
Koostöö	12
Personal.....	15
Teadustöö.....	18
Näitused ja üritused	18
Lisa 1. Tartu Ülikooli raamatukogu arvudes 2012-2016.....	20
Tabel 1. Töötajad 2012.-2016. a.....	20
Tabel 2. Komplekteerimiskulud 2012.- 2016.a (tuhat eur)	20
Tabel 3. Raamatukogu (pearaamatukogu) komplekteerimiskulude jagunemine * valdkonniti 2012.–2016.a (tuhat eur)	21
Tabel 4. Lugejateeninduse näitajad 2012.–2016. a.....	21
Tabel 5. Raamatukogu kogud 2012-2016. a (EVS–EN ISO 2789:2003 järgi).....	23
Tabel 6. Kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER 2012.–2016. a.....	23
Tabel 7. Kogude hooldus- ja ennistustööd 2012.–2016. a	25
Tabel 8. Kasutajakohad ja tehnilised vahendid 2012.–2016. a	25
Lisa 2. Tartu Ülikooli raamatukogu töötajate publikatsioonid 2016. a	27
Lisa 3. Tartu Ülikooli raamatukogu töötajate ettekanded konverentsidel ja seminaridel 2016. a	30
Lisa 4. 2016. a korraldatud konverentsid ja seminarid	32
Lisa 5. 2016. aastal korraldatud näitused.....	33

Raamatukogu ja lugejad

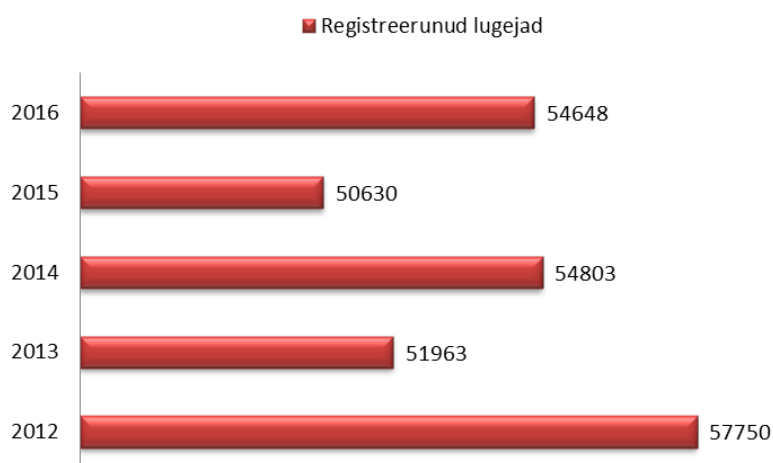
Raamatukogu arendab funktsionaalset füüsilist ja virtuaalkeskonda, lähtudes sihtgruppide õppe- ja teadustöö vajadustest ning ressursitõhususe põhimõtetest, pakkudes positiivset kasutajakogemust.

2016. aasta suvel algas raamatukogu mitmeetapiline rekonstrueerimine, mille tõttu oli raamatukogu juulist detsembrini suletud ning see kajastub ka kasutusstatistikas. Remondi tõttu kujunes eriti pingeliseks uue õppeaasta algus. Teeninduse korraldamisel lähtuti lugejate vajadustest semestri erinevatel etappidel- septembri alguses oli esmaseks vajaduseks uute õpikute kättesaamine, seejärel tudengitele õpikeskkonna võimaldamine. Nii avatigi oktoobri alguses Liivi tänaval pop-up lugemissaalid, kus lugejatele pakuti erineva suurusega ruume individuaalseks õppimiseks kui rühmatöös. Toetava õpikeskkonna loomiseks oli üks saal sisustatud arvutitöökohtadega, kasutada sai ka autoriseeritud arvuteid sundeksemplaride ja standardite lugemiseks, printerit ning paljundusmasinat. Samuti pakuti kuues Tartu ülikooli erialaraamatukogus ligi 160 kohaga õpikeskkonnas tavapärasest pikemaid lahtiolekuaegu ning erialast infoabiteenust.

2016. aasta lõpuks oli raamatukogul 54 648 registreeritud lugejat, neist väljastpoolt Tartu Ülikooli 23 527 ehk 43% (2015.a 21703 ehk 42,8%).

Joonis 1 Raamatukogu lugejate jaotus kõrgkoolide lõikes 2016

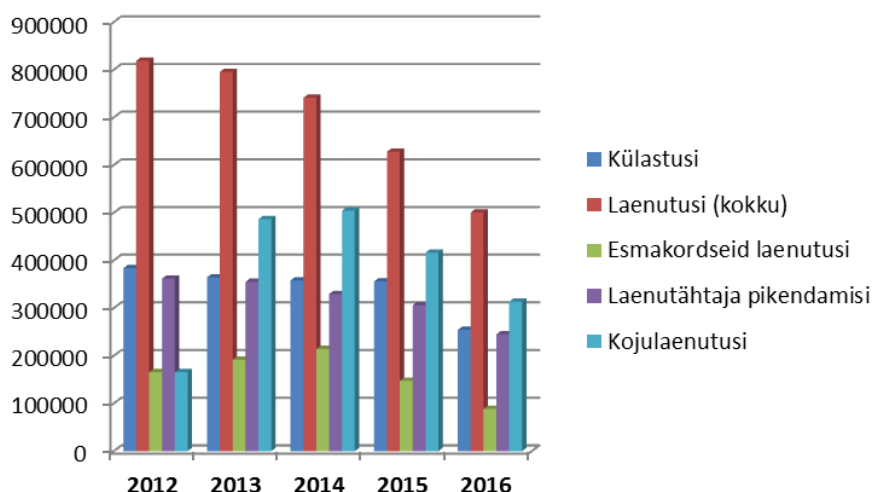
Joonis 2 Raamatukogu registreerunud lugejad 2012-2016

Lugejate osakaal jagunes järgmiselt: üliõpilased moodustasid 67%, õppejõud, teadurid, doktorandid 6% ja muud 27%.

Aasta jooksul registreeriti 500576 laenutust, sh 88471 esmakordset laenutust, 244935 laenutähtaja pikendamist. Laenutusstatistika vähenes võrreldes eelmise aastaga remondi tõttu ligi 20% võrra, peamiselt sellepärast, et hoidla raamatud olid alates juunist pakitud ja lugejatele kättesaamatud. 2016. aastal perioodil jaanuar-juuni registreeriti pearaamatukogus 111 753 füüsilist külastust ning aasta jooksul 16 722 040 virtuaalset külastust (e-kataloogis ESTER TÜ raamatukogude skoobilehtede kasutamised, TÜ raamatukogu digiarhiivi külastused ning ebrary e-õpikute kasutussessioonid).

Aastatel 2012-2016 on füüsiliste külastuste arv jäänud enam vähem ühele tasemele. Suurem kõikumine on täheldatav 2016.a remondi tõttu, kui raamatukogu oli pool aastat suletud.

Lugejateeninduse statistilisi andmeid vt **Lisa 1., tabel 4.**

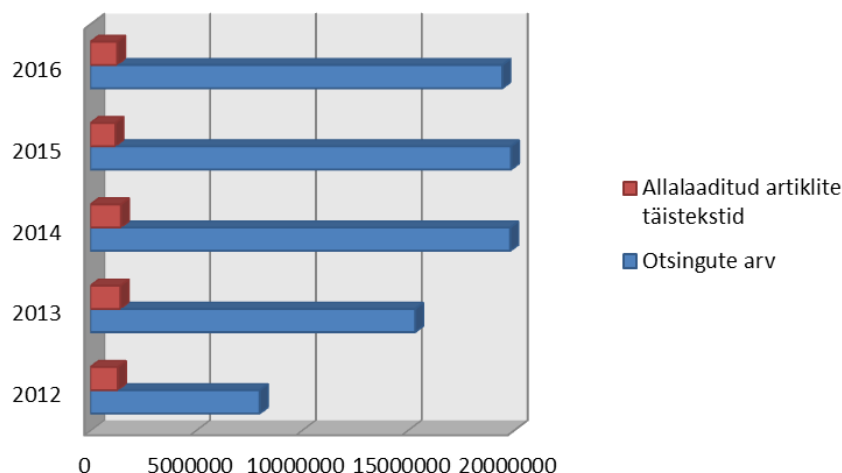

Joonis 3 Raamatukogu kasutamine 2012-2016

Tartu Ülikooli teadus- ja arendustöös on väga oluline elektroonilise teadusinformatsiooni olemasolu. Elektroonilise teadusinformatsiooni osatähtsus on kasvanud kõigis valdkondades. Kui varasematel aastatel oli see oluline loodus- ja täppisteadustes ning meditsiinis, siis tänaseks ka sotsiaal- ning järjest enam humanitaarteadustes. Kuna paljud ei pruugi enam raamatukogu kogude kasutamiseks raamatukokku tulla, siis on raamatukogude ülesanne tagada tõrgeteta ja võimalikult mugav juurdepääs informatsioonile (ühisotsing, raamatukogude kodulehtede funktsionaalsus).

2016. a lõpuks oli raamatukogu vahendusel loodud juurdepääs 121 sidusandmebaasile, mis sisaldasid 69875 teadusajakirja täisteksti või referaati, hulgaliselt teatmeteoseid ning maailma juhtivate teaduskirjastuste monograafiate elektroonilisi versioone. Aasta-aastalt on suurenenud õppejõudude ja üliõpilaste huvi e-raamatute vastu. Seda näitab nii ostetud e-raamatute hulk, e-raamatute pakettide kasutusstatistika kui ka eestikeelsete e-õpikute projekti edenemine.

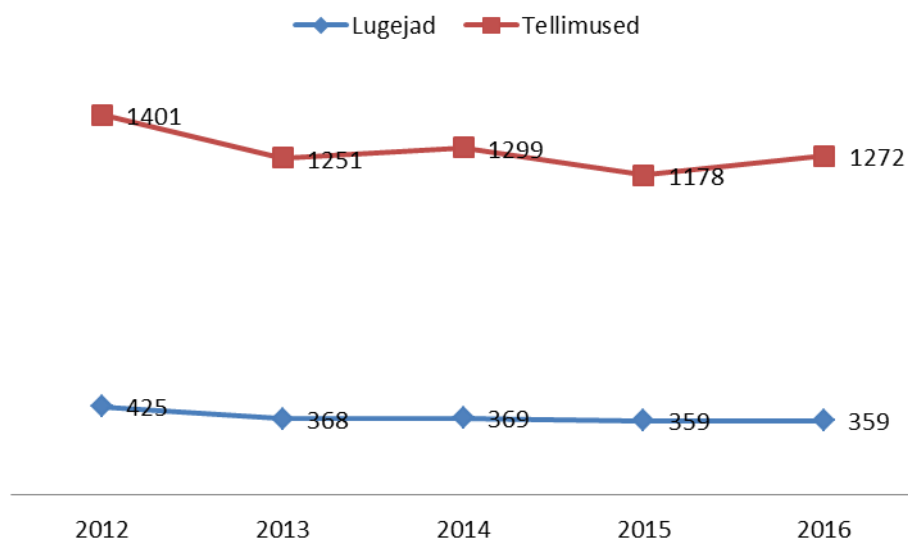
Raamatukogu on avatud kõigile infovajajatele üle maailma ja võimaldab tavaliselt oma materjalide kohal kasutamist, kojulaenutust, kui ka digiteeritud ja elektrooniliselt sündinud materjalide ülemaailmselt sidusrežiimis kättesaadavaks tegemist.

Joonis 4 Andmebaaside kasutamine 2012-2016

Raamatukogudevahelise laenutuse (RVL) teenust kasutas 2016. a 359 lugejat (2015. a 359), kellelt laekus 1272 tellimust (2015. a 1178). Võib täheldada, et ostetavate andmebaaside kogu ja mitmekesisus katab suuremas osas lugejate esmavajadusi ning lugejad eelistavad lihtsamat teed vajalike allikate kättesaamiseks. Palju on tellimusi, mis vajavad bibliograafilist täpsustamist ja soodsamate võimaluste leidmist.

Alates 2016. aasta oktoobrist võimaldas TÜ raamatukogu oma lugejatele tasuta raamatukogudevahelise laenutuse teenust nendele raamatutele, mida renoveerimistöde tõttu polnud võimalik hoidlatest kätte saada.

Joonis 5 RVL teenuse kasutamine 2012-2016

2016. aastal kaasajastati ja täiendati olemasolevaid infopädevuse kursusi arvestades erinevate sihtgruppide vajadustega. Nii üleülikoolilistel kui ka erialastel infopädevuse kursustel ja lühematel koolitustel on ülikooli õppetöö toetamisel oluline roll. Info kasulikest üleülikoolilistest kursustest

levib tudengite seas ning kursused täituvad kiiresti. Samuti on erialareferendid instituutide silmis usaldusväärsed partnerid üliõpilastele erialainfoallikaid ja infootsingut õpetama.

2016. aastal osales kõikidel raamatukogu poolt pakutud koolitustel kokku 2278 inimest (sh läbis esmakursuslaste koolituse 1517 tudengit), koolitusi tehti kokku 495 tundi.

2016.aastal jätkus raamatukogu projekt erivajadustega lugejatele „Seinteta raamatukogu“, kus osutati koduteenindust liikumispuudega üliõpilastele.

Koostöös üliõpilasesindusega jätkati ööraamatukogu projektiga. Ööraamatukogu ajal on tudengite kasutuses valdkonnasaalid, kojulaenutus ja kõik arvutitöökohad kuni kella üheni öösel. Laste eest hoolitsesid lastetoas Nimmik-Nummik raamatukogu töötajad. Jaanuaris alustati koostööd MTÜ-ga Tartu Lugemiskoerad, kutsudes sessi ajal raamatukokku lugemis- ja teraapiakoeri. See pälvis meedia tähelepanu ja sai tudengitelt äärmiselt positiivset tagasisidet.

Kogud

TÜ raamatukogu ülesanneteks on koguda, töödelda, säilitada ja teha kättesaadavaks õppe-, teadus- ning arendustegevusteks vajalikku informatsiooni ning osutada ühiskonnale avalikke infoteenuseid. Kogude arendamisel lähtub raamatukogu ülikooli taseme- ja täiendusõppe ning teadustöö vajadustest, tagades ülikooli ajaloo ja rahvusliku akadeemilise pärandi ning teadus- ja kultuurilooliste kogude säilimise ja kättesaadavuse.

Aasta jooksul kasvasid ülikooli raamatukogu kasutuskogud 34 513 teaviku võrra, ulatudes aasta lõpuks 3 690 730 arvestusühikuni. Kõik kogud (kasutus-, vahetus- ja varukogu) kokku sisaldasid aasta lõpuks 3 789 692 teavikut. Tartu ülikooli raamatuvara suurus 2016. a lõpuks oli 4 130 508.

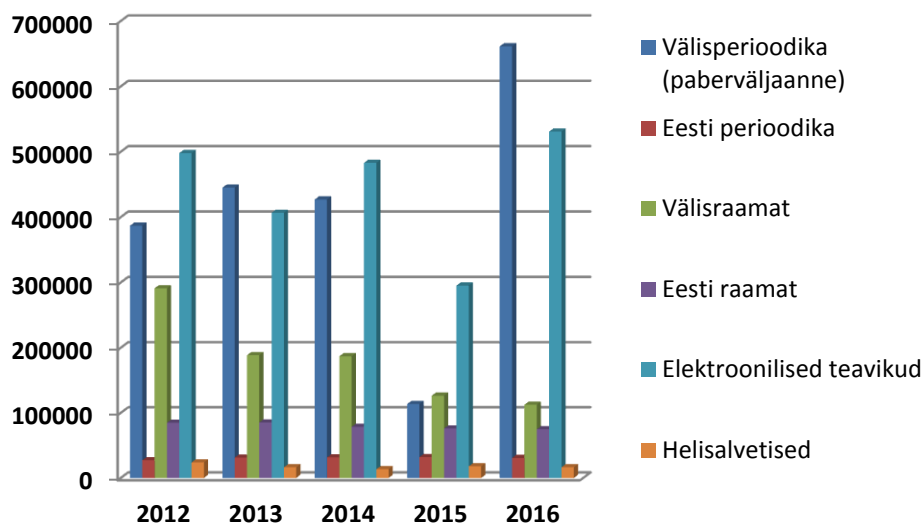
Kogude statistilisi andmeid vt **Lisa 1., tabel 5.**

Raamatukogu saab õppe- ja teadustööd toetada uute infoallikatega sõltuvalt sellest, kui palju eraldatakse selleks raha. Kogu komplekteerimise korraldust mõjutas 2016.aastal ka 1.jaanuarist rakendunud struktuurimuutus ülikoolis.

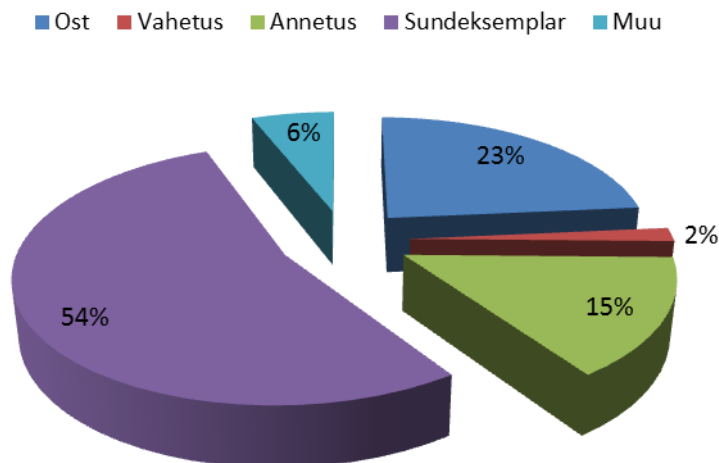
Seoses ülikooli struktuurimuudatustega pidi ka raamatukogu mitmed asjad ümber korraldama. Seda tehti koostöös rektoraadi ja valdkondade esindajatega. Valdkonnad nimetasid omapoolsed kontaktisikud, kellel on valdkonna poolt volitused tegelda raamatukoguga seotud probleemidega. Nende partneriteks on raamatukogupoolsed kontaktisikud (4) erialainfotalitusest, kelle ülesandeks on koordineerida teadusinformatsiooni tellimist (teadusajakirjad ja erialased andmebaasid) ja jälgida rahade kasutamist valdkonna lõikes.

2016.aastaks eraldas Haridus- ja Teadusministeerium teadusinformatsiooni hankimiseks 755 405 eurot ja rahvusteavikute hankimiseks 72 127 eurot. Ülikool eraldas raamatukogule esialgu 200 000 eurot, millele lisandus veel 50 000 eurot.

Komplekteerimise statistilisi andmeid vt **Lisa 1., tabelid 2, 3.**

Joonis 6 Pearaamatukogu komplekteerimiskulud 2012-2016.a

Joonis 7 Kasutuskogusse arvele võetud teavikud komplekteerimisallikate lõikes 2016.a

Lähtudes raamatukogu arengukavast on raamatukogu ülesanne tegeleda nii kogude arendamise kui ka säilitamisega. Tänu Haridus- ja Teadusministeeriumi sihtotstarbelisele eraldisele on õnnestunud rahvusteavikute arhiivkogu pidevalt täiendada. Eesti trükiseid järelkomplekteeriti 2016. aastal eraisikutelt, antikvariaatidest ja oksjonitel osaledes 18 297 euro ja Estonica't 29 483 euro eest. Arhiivkogu uuem osa täienes eelkõige sundeksemlari põhjal.

Jätkusid raamatumüügid endises õppehoidlas (13.-14.jaanuar, 10.-11.veebruar, 4.-5.mai), tasuta jagamised veebruaris ja märtsis (kokku 6 korda). Edasi jagati raamatukogule mittevajalikke väljaandeid raamatukogu fuajees kuni maja sulgemiseni juunis. Raamatuid jagati ka väga paljudele asutustele ja organisatsioonidele nt Tartu vanglale, instituutide raamatukogudele, ERMile, Eesti Maaülikooli raamatukogule jne. Endisest reservfondist tagastati endistele omanikele või nende õigusjärglastele 10490 eksemplari.

Töö käsikirjade ja haruldaste raamatutega

Kogude kättesaadavaks tegemine uurijatele ja positiivse kasutajakogemuse pakkumine

2016. a jätkati haruldaste raamatute, käsikirjakogu, kunsti- ja fotokogu ning vanema võõrkeelse trükise (ladina tähestikus kuni 1830; vene keeles kuni 1917) teaduslikku kirjeldamist e-kataloogis ESTER.

Teaduslik ehk süvakirjeldamine võimaldab mitmekesisemaid otsinguvõimalusi nii teaviku kirje metaandmetest kui vabasõnaotsingust märkuste väljalt ning toetab digitaalhumanitaaria arengut. Kõik see omakorda aitab kaasa positiivse kasutajakogemuse kujunemisele ning tõstab kultuurilooliste kogude (KHO kogud, vanaraamat) teaduskasutust.

Jätkus töö riiklikust programmist Eesti keel ja kultuurimälu rahastatava projektiga „Eesti keskaegsete pärgamendifragmentide registreerimine, kirjeldamine ja ühisandmebaasi loomine : Tartu kogud“, vastutav täitja Kaspar Kolk. Pärgamendiprojekti raames loodava andmebaasi Fragmenta membranea Estoniae 2016. aasta keskne tööeesmärk viidi põhiosas ellu ning andmebaas on tehtud kättesaadavaks kollektsioonina Tartu ülikooli digitaalrepositooriumis võrguaadressil <http://dspace.ut.ee/handle/10062/54331>.

Kujunduse täiustamine ja viimistlemine jätkub veel järgneval aastal. 2016. a lõpuks oli andmebaasi üles laetud 27 Tartu ülikooli raamatukogus asuva üksikfragmendi või fragmendiseeria kirjeldused ja kujutised. Digiteeritud või fotografeeritud on andmebaasi jaoks aasta jooksul 38 fragmenti.

- Rara-saalis registreeriti **laenutusi** kuni juunini (alates juulist 2016 on kogud remondi tõttu mittekasutatavad):

- vanaraamat – 583 kd (88 laenutähtaja pikendamist)
- haruldane raamat – 136 kd (26 laenutähtaja pikendamist)
- käsikirjad – 430 säilikut
- kunstikogu – 30 säilikut
- fotokogu – 225 säilikut

Vanaraamatu ning käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna kogude **kasutajaid** registreeriti 2016. aastal:

- õppejõud, teadurid – 119
- doktorandid – 65
- MA üliõpilased – 21
- BA üliõpilased – 193
- Kasutajad väljastpoolt TÜ-d 191 (sh välisuurijad, kelle kohta eraldi arvestust ei peeta)

Kogude säilitamine

Kuni 2016. a puudus raamatukogul restaureerimise-konserveerimise võimekus, mistõttu on kogude säilitamisel olnud oluline koht preventiivsetel meetmetel, st käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna kogudesse kuuluvate teavikute paigutamine arhiivinõuetele vastavatesse karpidesse, mappidesse, ümbristesse jne. Enne kolimist paigutati fotokogu täielikult arhiivinõuetele vastavatesse karpidesse. Käsikirjade ja haruldaste raamatute hoidlas vahetati kõik puidust kapid metallkappide vastu. Konserveerimisele suunati 10 haruldast raamatut. Digiteerimine on võimaldanud enamkasutatavad originaalmaterjalid viia aktiivest kasutusest välja ning toonud nad sel moel paremini rahvusvahelisse käibesse.

2016. aastal töötati välja konserveerimisteenus nii sise- kui välistellija jaoks. Kolme osakonna koostöös (teenindusosakond, kogude arenduse osakond ja käsikirjade ja haruldaste raamatute osakond) on loodud protseduur, kuidas säilivad konservaatoriteni jõuavad. Protseduur hõlmab endas dokumenteerimist, läbirääkimisi, kooskõlastust ja vastutuse fikseerimist säiliku liikumisel. Teadlikkuse tõstmiseks säilitusalasest tegevusest toimus majasisene koolitus, mis hõlmas materjale, nende lagunemise põhjuseid ja kaitsemeetmeid. Koolituse viis läbi säilitus- ja konserveerimisosakonna juhataja Kristina Virro.

Eesti teaduse taristu teekaardi projekti „Eesti e-varamu ja teavikute säilitamine (esimene etapp)“ raames rajatati paberkandjal olevate liighappeliste teavikute massilise neutraliseerimise keskus Tartu ülikooli raamatukogu juurde (valmis 2015. a suvel, kuid peaks avatama 2017). Esimesel etapil loodi neutraliseerimiskeskuse toimiv tehniline baas koos vajalike abiruumide ja teenindava personali ruumidega (üldpindala ca 500 m²). Liighappelise paberi neutraliseerimine pikendab teavikute elutsükli ligikaudu 3-5 korda. Neutraliseerimiskeskus võimaldab päästa kõik Eesti mäluasutustes olevad liighappelisel paberil olevad raamatud hävimisohust ning pakkuda teenust ka lähiriikide raamatukogudele ja arhiividele.

Raamatukogu renoveerimise raames on kavas kaasajastada ka täiesti amortiseerunud köitekoda.

Statistilisi andmeid vt **Lisa 1., tabel 7.**

Kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER

Tagatakse kiire ja mugav ligipääs kogudele olenemata formaadist, asukohast või vanusest, täiustades ja lihtsustades kogude otsivõimalusi ning optimeerides kogude kasutust toetavaid teenuseid.

2016. aasta lõpuks oli e-kataloogis ESTER kirjeldatud 57% ehk 2297379 eksemplari Tartu Ülikooli raamatuvarast (pearaamatukogu eksemplarid 1901534, TÜ erialaraamatukogud – 395845) kokku 1264673 nimetust.

2016. a. aastal koostati uutele teavikutele 11 019 bibliokirjet, originaalkirjeid oli 10419 ja koopiakirjeid 600. ESTERisse lisandus 49 321 uut eksemplarikirjet.

Statistilisi andmeid vt **Lisa 1., tabel 6.**

ESTERi kõrval on raamatukogu koduleheküljel kättesaadavad digiteeritud sedelkataloogid „Võõrkeelsed raamatud ilmunud kuni 1945“ ja „Venekeelsed raamatud ilmunud kuni 1916“.

Vastavalt vajadusele toimus Eesti märksõnastiku toimetamine, teavikute liigitamine ja märksõnastamine.

2016. aastal toimus artiklite bibliografeerimine Eesti artiklite andmebaasi ISE (TÜ raamatukogu on kahe teemabaasi haldaja):

- meditsiin ja tervishoid
- keeleteadus

“Eesti märksõnastiku” (EMS) toimetamine toimub ELNET Konsortsiumi märksõnastiku halduri juhendamisel valdkonnapõhiselt.

Märksõna normikirjed koostatakse Eesti märksõnastiku veebirakenduses ja laaditakse regulaarselt andmebaasidesse ESTER ja ISE. Aasta jooksul täienes ESTER 864 uue nime ja ühtluspealkirja normikirjega ning redigeeriti 136 normikirjet.

Seisuga 31.12.2016 oli ESTER-iga ühinenud 28 ülikooli allüksuste raamatukogu. Kuues ülikooli allüksuses (tehnoloogiainstituut, molekulaar- ja rakubioloogia instituut, usuteaduskond, botaanika osakond, geograafia osakond ja etnoloogia osakond) puudub raamatukogu ja raamatud (valdkonna ostud, grandiosstud) võetakse nende asutuste arvele. Usuteaduskonna raamatud võetakse ülikooli raamatukogu arvele. Koostöölepingu alusel liitunud raamatukogusid on kuus: Balti Kaitsekolledži raamatukogu, Riigikohtu raamatukogu, Soome instituudi raamatukogu, Tartu Observatooriumi raamatukogu ja Tartu Kõrgema Kunstikooli raamatukogu. 2016. aastal liitus koostöölepingu alusel Tartu Kunstimuuseumi raamatukogu.

Arendustegevus

Vastavalt TÜ raamatukogu uuele arengukavale aastateks 2016-2020 on raamatukogu strateegilised arenduseesmärgid järgmised:

- [Õppe-ja teadustöö toetamine](#)
- [Avatud teaduse toetamine](#)
- [Kogude arendamine ja säilitamine](#) (vt Kogud lk 5-9)
- [Positiivse kasutajakogemuse kindlustamine](#)
- [Organisatsiooni arendamine](#) (vt Personal lk 15-17)

Üha aktuaalsemaks muutub avatud juurdepääs teadustöö tulemustele, millega seoses kasvab ülikooliraamatukogude osatähtsus elektroonilises kirjastamises, e-väljaannete arhiveerimises (repositooriumide arendamine), teadusandmete haldamises ning kättesaadavaks tegemises.

TÜ raamatukogu jätkab panustamist neisse teemadesse, olles Haridus- ja Teadusministeeriumile partneriks riikliku poliitika kujundamisel e-ressursside, avatud teadusandmete ja neile avatud juurdepääsu (open access) loomisel ning infopädevuse arendamisel.

Õppe-ja teadustöö toetamine

- [Andmekaeve](#)

Teadustöö toetuseks on lähiaastatel kavas pakkuda teadlastele toetavaid teenuseid, mille tulemusena on kõikidel Eestis tegutsevatel teadusgruppidel võimalik arendada oma pädevust andmekaeve ja sellega seonduva autoriõiguste ja andmekaitse vallas. Andmekaeve all mõeldakse antud juhul teabe ja mustrite otsingut nii suurest numbrilisest kui tekstilisest andmehulgast. Samuti on teadusgruppidel, riigiasutustel, ettevõtetel ja eraisikutel võimalik sisse osta andmekaevet teenusena.

Kõik teadusandmed ja -tulemused varustatakse läbi DataCite'i keskkonna teadusandmete identifikaatoritega ning tehakse kättesaadavaks E-varamu portaali kaudu. Projekti tulemuseks on teadusloome pikaajalise säilitamise võimekus, mis tagab olulise informatsiooni säilimise ja failiformaatide uuendamise. Antud tegevus võimaldab säilitada ja viitamiseks kasutuskõlblikuna hoida kogu relevantse teadusloome. Tulemuseks on ühes varamus arhiveeritud teadusajalooline aineistu, milles on võimalik teha andmekaevet ning ka lihtsamaid infootsinguid. Teadusandmed oleksid otsitavad kõrvuti kaasaegsete olulisemate arhivaalidega.

- [Eestikeelsed e-õpikud](#)

TÜ raamatukogu pakub alates 2008. aastast ülikooli liikmeskonnale juurdepääsu eestikeelsele e-õppekirjandusele. Projekti eesmärk on parandada eestikeelsete kõrgkooliõpikute kättesaadavust. Praegu on võimalik tutvuda 279 väljaandega, millest 129 on leitavad Ebrary platvormilt ja 150 raamatukogu digiarhiivist.

Raamatukogu jätkab eestikeelsete e-õpikute projekti edasiarendamist, tehes suure kasutuskõlmusega eestikeelsed õpikud mugavalt e-kujul kättesaadavaks. E-raamatukogu arendamine ei saa piirduda ainult ajaloolise kultuuripärandiga.

- [Koolitused](#)

Pidevalt kaasajastatakse ja täiendatakse olemasolevaid infopädevuse kursusi arvestades erinevate sihtgruppide vajadustega. Samuti tegeleti kontaktkoolituste väljatöötamisega, mis on eelkõige mõeldud doktorantidele, ülikooli töötajatele ning gümnaasiumiõpetajatele.

Tartu Ülikooli raamatukogu on alates 2013. aastast pakkunud infokirjaoskuse alast veebipõhist täienduskoolituskursust teistele raamatukogudele. Sellel on osalenud kokku üle 100 raamatukoguhoidjat erinevatest raamatukogudest. E-kursus on täienduskoolituseks igati sobiv, kuna osalejad saavad õppida neile sobival ajal ja sobivas kohas, koolitusel osalemine ei nõua ka mingit lisaressurssi (sõiduaeg ja -kulud). Kursuse eesmärgiks on tutvustada osalejatele raamatukogude vahendusel ja vabalt internetis kättesaadavaid inforessursse, anda teadmisi ja praktilisi oskusi igapäevaeluks vajaliku ja teadusinformatsiooni otsimiseks ning infoallikate kriitiliseks hindamiseks ja oskuslikuks kasutamiseks.

Teadusandmete haldamise koolitused töötatakse välja mitmetele sihtrühmadele: teadlastele, doktorantidele, teadust toetavate struktuuride esindajatele. Koolitust pakutakse mitmes vormis: e-kursused, kontaktkoolitused, esinemised seminaridel, ülikooli sisekoolitused. Siinkohal tehakse

koostööd ülikooli teadus- ja arendusosakonnaga, Haridus- ja Teadusministeeriumiga, Eesti Teadusagentuuriga ning teiste ülikoolidega.

Avatud teaduse toetamine

Raamatukogu tegevuse eesmärk on toetada avatud teaduse põhimõtteid ning suurendades ülikooli ja Eesti teadustulemuste nähtavust maailmas. Võttes arvesse „Horisont 2020“ nõudeid ja suuniseid avatud juurdepääsuga publitseerimisele ja avaandmetele, edendatakse koostööd teadlaskonna ja raamatukogu spetsialistide vahel Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooniprogrammide elluviimisel. Raamatukogu tegutseb OpenAIRE2020 riikliku koordinaatorina Eestis.

Raamatukogu viib läbi üritusi, mis toetavad avatud juurdepääsu, näiteks Avatud juurdepääsu nädal. Eesmärgiks on avatud juurdepääsu poliitika väljatöötamine, toetamine ja järgimine Eestis. Selleks pakutakse avatud publitseerimise ja teadusandmete haldamisega seotud koolitusi ja teenuseid. Järgitakse Euroopa Liidu vastavaid direktiive ning juurutatakse parimaid praktikaid.

Positiivse kasutajakogemuse kindlustamine

- **TÜ raamatukogu renoveerimine**

Tartu ülikooli raamatukogus algasid 2016. aasta juunis pikaajalised rekonstrueerimistööd, mida teostatakse mitmes etapis. Tööde tulemusena viiakse raamatukogu hoone tänapäeva nõuetele vastavaks, luuakse lugejatele ja personalile mugav õpi- ja töökeskkond ning tagatakse kogudele nõuetekohased hoiutingimused .

Raamatukoguhuone täielik renoveerimine tähendab iseteeninduse osakaalu suurendamist, avakogu pinna laiendamist (A-korruse hoidla avamine lugejatele) ning hoidlate renoveerimist vastavalt rahvusvahelistele nõuetele.

- **RFID-uus laenutus-ja tagastussüsteem**

TÜ raamatukogu alustas 2016. aasta sügisel lugejate teenindamist uuel tehnoloogial põhineva laenutus- ja tagastussüsteemiga, mille tarbeks märgistati turvaelementidega ligi 220 000 raamatut.

Lugeja jaoks seisneb RFID süsteemi peamine eelis iseteenindusvõimaluste laienemises, raamatuid saab laenutada kiiremini ehk mitu eksemplari korraga. RFID tehnoloogia võimaldab tuvastada raamatu liikumist kaugemalt, vabaneda kitsastest turvavärvatest ning avardada fuajeed. Tänu raadiosagedusidentifikaatoriga tuvastuselementidele saab teha inventuuri raamatuid riulist välja võtmata ning kiiresti leida üles ka valesti paigutatud raamatud.

2016. aasta lõpuks olid kõik lugemissaalides paiknevad väljaanded varustatud RFID-ga ja suurem osa nendest lugejatele laenutatavad. RFID tuvastuselementide paigaldamine jätkub ka järgmisel aastal kuni kõik raamatud on märgistatud.

Finantsid

Tulud ja kulud 2012.- 2016.a (tuhat eurot)

	2012	2013	2014	2015	2016
Tulud kokku (tuh krooni)	4349,9	4050,2	5168,4	5189,7	4606,1
ülikooli eraldised	2069,7	1935,1	2792,5	2901,3	2869,5
otse riigilt	1533,9	1546,1	839,0	815,7	1232,9
tulud tasulistest teenustest	258,1	155,4	156,8	157,3	71,1
muud tulud (teadustegevus, projektid, lepingud, ettevõtete ja eraisikute sponsorlus)	453,7	368,2	1278,6	1219,5	432,6
Kulud kokku (tuh krooni)	3770,5	3685,1	3995,5	4545,5	3993,0
Jooksevkulud sh,	3767,1	3652,3	3856,6	3379,5	3993,0
tööjõukulud	1607,1	1585,8	1706,0	1572,1	1592,3
Komplekteerimiskulud	1372,2	1206,7	1238,9	677,1	1439,2
infotehnoloogiakulud	128,0	113,4	130,6	104,4	43,7
kommunaalteenused	300,4	353,4	340,6	581,0	672,0
muud kulud (lähedused, transport, kantseleikulud, majanduskulud, koolitus jm)	359,4	381,9	390,0	444,9	232,9
Kapitalimahutused	3,4	32,8	138,9	1125,5	0
Jääk	579,3	365,0	1172,8	644,1	613,0

Tabelist nähtub, et võrreldes 2015. aastaga vähenesid raamatukogu tulud 2016. aastal 11% ja kulud 12% võrra. Tulude poole pealt kasvas enim Haridus- ja Teadusministeeriumi eraldis. Kulude võrdluses kasvasid kommunaalteenused, muud kulud (lähedused, transport, kantseleikulud, majanduskulud, koolitus jm) ning kapitalimahutused. Vähenesid tööjõu-, komplekteerimis- ja infotehnoloogiakulud.

Pearaamatukogu komplekteerimiseelarve kokku oli üle 1,5 miljoni euro, millest Haridus- ja Teadusministeeriumi eraldis moodustas 1,2 miljonit ja ülikooli eraldis ligi 300 000 eurot. Komplekteerimiseelarve jääk seisuga 31.12.2016 oli 91 694 eurot, millest suurem osa oli broneeritud.

Komplekteerimiskulude täpsem jaotus on esitatud **Lisa 1., tabelid 2,3.**

Koostöö

Koostöö eesti ja välismaa raamatukogude ning erialaorganisatsioonidega realiseerus esmajoones Haridus- ja Teadusministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, ELNET Konsortsiumi, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu ja Eesti Muusikakogude Ühenduse toimkondade ja töögruppide kaudu. Koostöö sisuks oli avatud juurdepääsu võimaluste tutvustamine Eestis laiemalt, teadusraamatukogude komplekteerimiskava ja finantseerimise põhimõtete väljatöötamine, infosüsteemi ESTER ning ühiste andmebaaside (e-kataloog ESTER, Eesti Märksõnastik EMS, artiklite andmebaas ISE,) ja projekti Eesti e-varamu ja teavikute säilitamine (teine etapp) arendamine ning elektroonilistele teadusajakirjadele juurdepääsu vahendamiseks ühiste kasutuslitsentside ostmise.

Traditsioonilisteks vormideks välismaa raamatukogudega on publikatsioonide vahetus, raamatukogudevaheline laenutus ning informatsiooniline koostöö.

Paljud TÜ raamatukogu töötajad osalevad LIBERi ja IFLA töögruppides ning teiste rahvusvaheliste erialaorganisatsioonide töös.

Euroopa Liidu ja teised projektid

Aastal 2016 osales raamatukogu mitmes Euroopa Liidu ja muudes projektides:

- eBooks on Demand – A European Library Network (EOD) — 2008. aasta lõpus liituti Euroopa raamatukoguvõrguga, mis pakub ühisel platvormil digiteerimisteenust (eBooks on Demand). EOD-teenuse eesmärk oli digiteerida lugejate soove arvestades autoriõiguste alt vabad trükised ning teha need e-raamatu failidena kättesaadavaks.

Projekt lõppes 2014. aastal, kuid EOD-teenusega TÜ raamatukogus jätkatakse.

- EL jätkuprojekt "OpenAIRE 2020" (osaleb 50 partnerorganisatsiooni; kogu projekti eelarve 13000000 EUR). OpenAIRE on Euroopa ühistegevuslik ettevõtmine, mille üldiseks eesmärgiks on suurendada arusaama avatud juurdepääsu kasulikkusest innovatsioonitegevuses ja kogu ühiskonnas. "OpenAIRE 2020" programm hakkab rakendama publikatsioone puudutavaid "Horisont 2020" avatud juurdepääsu poliitikaid ja volitusi ning muutub üheks peamiseks Euroopa Komisjoni teadusandmestiku pilootprogrammi toetavaks infrastruktuuriks. Seotuna Euroopa Komisjoni IT põhisüsteemidega on "OpenAIRE 2020" peamine kanal ja vahend Horisont 2020 teaduspublikatsioonidest teavitamiseks. Projekti käigus luuakse töövooge ja teenuseid, mille abil on ühiseid juhtnööre järgides võimalik rajada koostööv repositooriumite võrgustik ja andmeid Zenodo kaudu üleslaadida universaalsesse repositooriumisse.

Eestis jätkab riikliku "OpenAIRE" projektikoordinaatorina ja konsultatsioonipunktina TÜ raamatukogu ning "OpenAIRE" portaali liidestatud repositoorium on TÜ digitaalarhiiv DSpace-is.

- DataCite Eesti projekt . TÜ liitus DataCite organisatsiooniga 2014. aastal saades sellega ainsana Eestis õiguse omistada nii üksikobjektidele kui ka andmekogudele unikaalseid DOI-numbreid. DataCite Eesti projekti koordineeris TÜ raamatukogu koostöös TÜ loodusmuuseumiga.

Eesti ülikoolid asutasid 28. jaanuaril 2015. a. konsortsiumi Data Cite Eesti, mille eesmärk on parandada Eesti teadusandmete kättesaadavust ja lihtsustada teadusandmete rahvusvahelist kasutamist. Tartu Ülikooli raamatukogu koostöös TÜ loodusmuuseumiga arendas välja DataCite Estonia platvormi, mis võimaldab DOI-numbrite omistamist mistahes teaduslikele andmekogudele üle Eesti. Raamatukogu vahendusel on andmekeskustel õigus omistada teadusandmetele DOI-sid. 2016. aastal registreeriti 2495 teadusandmete objekti (kokku on neid 492081). DataDOI andmebaasis on 15 andmekogu.

2016. aastal arvati DataCite ja DataDOI Tartu ülikooli ühislaborite nimistusse.

- Knowledge Unlatched- TÜ raamatukogu on üks kolmesajast maailma raamatukogust, kes ühinesid projekti Knowledge Unlatched (Avanenud teadmised) pilootprojektiga. Projekti eesmärgiks on tagada avatud juurdepääs e-raamatutele. Pilootkollektiooni kuuluvad 13 tunnustatud teaduskirjastuse 28 uut raamatut. Pilootkollektioon on esimeseks sammuks humanitaar- ja sotsiaalteaduste e-raamatute avatud juurdepääsuga kättesaadavaks tegemisel. Raamatukogud üle

maailma on ühendanud jõud, et toetada avatud juurdepääsu. Projekt „Knowledge Unlatched“ tugineb kirjastuste ja raamatukogude koostööle ja põhineb jagatud kuludel.

Liikmelisus

Tartu Ülikooli raamatukogu on järgmiste Eesti ja rahvusvaheliste ühenduste liige:

- Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortium (ELNET Konsortium)
- Rahvusvaheline raamatukoguühingute ja -institutsioonide liit (IFLA, International Federation of Library Associations)
- Euroopa Teadusraamatukogude Liit (LIBER, League of European Research Libraries)
- Euroopa Tervishoiuteabe ja Meditsiiniraamatukogude Assotsiatsioon (EAHIL, European Association for Health Information and Library Association)
- Rahvusvaheline Muusikaraamatukogude, -arhiivide ja -dokumendikeskuste Assotsiatsioon (IAML, International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres)
- Rahvusvaheline Heli- ja Audiovisuaalsete Arhiivide Assotsiatsioon (IASA, International Association of Sound and Audiovisual Archives)
- Rahvusvaheline Õigusraamatukogude Assotsiatsioon (IALL, International Association of Law Libraries)
- Juriidiliste teabekeskuste ja õiguslaste infospetsialistide konsortium (CLRCLIS, Consortium of Legal Resource Centres and Legal Information Specialists)
- Euroopa Teadusraamatukogude Konsortium (CERL, The Consortium of European Research Libraries)
- Bibliotheca Baltica
- SPARC Europe
- ENCES European Network for Copyright in support of Education and Science
- DataCite (International Data Citation Initiative)

Eestisesed üritused

- Iga kahe aasta tagant korraldab TÜ raamatukogu Friedrich Puksoo sünniaastapäevale pühendatud ettekandepäeva. Sellel päeval antakse üle Puksoo auhind kahel viimasel aastal ilmunud raamatuloo, raamatukogunduse või bibliograafia-alase töö autorile. Fr. Puksoo auhinda annavad välja Eesti raamatukoguhoidjate ühing ja Tartu ülikooli raamatukogu.

- TÜ raamatukogul on traditsioon korraldada veebruaris või märtsis Kääriku spordikeskuses Eesti mäluasutuste talveseminari. Mäluasutuste talveseminar on välja kasvanud Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortiumi suve- ja talveseminaridest. Seminari sihtgrupiks on eesti suuremate mäluasutuste-rahvusraamatukogu, teadusraamatukogude, riigi muuseumide ja rahvusarhiivi- juhid ja spetsialistid, aga ka Kultuuri- ja Haridus-ja Teadusministeeriumi ametnikud.
- Tartu linna mainefestival Prima Vista on välja kasvanud Tartu ülikooli raamatukogu korraldatud raamatumessist "Utlib Market", mis selle nime all toimus esmakordselt 2002. a kevadel. Kirjandusfestivali Prima Vista üheks põhikorraldajaks on kõik need aastad olnud TÜ raamatukogu.
- Open Accessi nädal (Open Access Week) on rahvusvaheline üritus, mis toimub samaaegselt maailma eri paikades oktoobri kuu kolmandal nädalal. TÜ raamatukogu viib Open Accessi nädalat läbi alates 2010. aastast.

Remondi tõttu ei saanud 2016. aastal raamatukogus OA nädalat läbi viia, kuid raamatukogu kutsus teadlasi, kraadiõppureid, projektijuhte, teaduse administraatoreid ja teisi huvilisi osalema veebi vahendusel OpenAIRE seminaridel.

- Novembri viimasel nädalal, juba viimased neliteist aastat, korraldab TÜ raamatukogu kirjepäeva, kus räägitakse erinevatel raamatukogunduslikel teemadel.

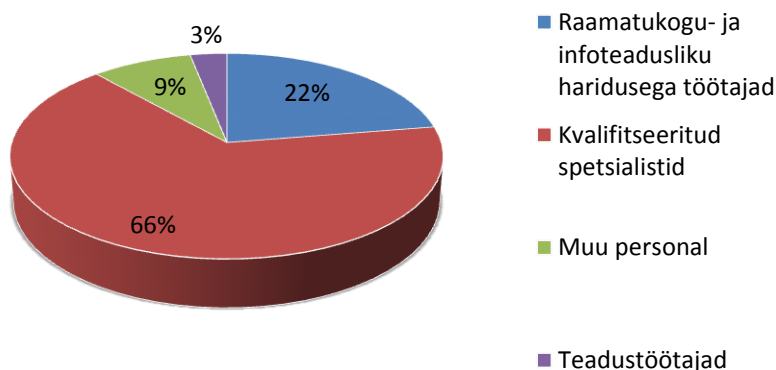
Seekord jäi üritus remondi tõttu ära.

Vt **Lisa 4**. 2016. a korraldatud konverentsid ja seminarid

Personal

Raamatukogu on paindlik ja õppiv organisatsioon, mis väärtustab oma töötajaid, panustades pidevalt nende kompetentsi taseme tõstmisse ning arengu toetamisse.

Seisuga 31.12.2016 oli raamatukogus 129 töötajat (114,25 täidetud ametikohta), sh kvalifitseeritud raamatukogutöötajad 29, kvalifitseeritud spetsialistid 85, teadustöötajad 4 ja muu personal 12.

Joonis 8 Raamatukogu töötajad 2016.a

Statistilisi andmeid vt **Lisa 1., tabel 1**.

Arenduskogu otsusega 08. juuni 2016 tunnustati raamatukogu töötajaid ning raamatukogu ees teeneid omavaid isikuid:

Teenetemärk

- [Tiiu Täpsi](#) – pikaajalise ja pühendunud töö eest vana raamatuga (märk nr 64)

Aastapreemia

- [Tiiu Tarkpea](#) — Sihikindla ja tulemusliku töö eest raamatukogu uue suuna - teadusandmete haldamise teemal
- [Kristhel Haak](#) —Suurepärase ja tulemusliku töö eest raamatukogu kogude täiendamisel

Tegijad

- [Eve Valper](#) — raamatukogu väljaannete suurepärase kujundajatöö eest
- [Mart Lättemägi](#) — alati abivalmis, töökas ja kohusetundlik töötaja
- [Kill Kask](#) — vastutustundliku tegevuse eest TÜ raamatukogu võrgu ja serverite jätkusuutlikul arendamisel
- [Liina Espenberg](#) — pühendunud ja asjatundliku tegevuse eest kaardikogu hoidjana
- [Silja Härm](#) —põhjaliku ja järjepideva tegevuse eest TÜ raamatukogu usuteadusliku kogu kujundamisel ja ajakohastamisel
- [Diana Schmidt](#) — sõbralik ja abivalmis kolleeg, kes ei karda uusi väljakutseid

Tegijad (meeskond)

- Kogude arenduse osakonna töötajad— suure töö eest õppehoidla kogude läbitöötamisel
- Ursula Taela, Natalja Gordejeva, Jaana Mäesalu, Aivar Urboja ja Liisi Tõnisson— pühendunud ja järjepideva tegevuse eest TÜ raamatukogu kogude digitaliseerimisel
- Ülle Mölder, Kaspar Kolk, Janika Päll —suurepärase näituse „A nagu Aldus [Veneetsia trükkali Aldus Manutiuse 500. Sünniaastapäevaks]“ koostajad. See näitus tutvustas esmakordselt avalikkusele tervikuna TÜ raamatukogu ainulaadset aldiinide kollektsiooni.
- Kristina Virro, Tiina Tensing, Tiia Nurmsalu — mass-neutraliseerimiskeskuse sisustuse hangete ettevalmistamise eest

Eripreemiad

- [Mare Rand](#) — Silmapaistva tegevuse eest raamatukogus talletatava kultuuripärandi uurimisel ja tutvustamisel ettekannetes ja publikatsioonides
- [Anneli Sepp](#) — raamatukogu uue kodulehekülje tähtaegse juurutamise eest

- [Küllli Kukk](#)— initsiatiivikas, sõbralik ja töökas noor kolleeg
- [Katri Armolik](#) — parim teenindaja 2016. aastal

Raamatukogu tänukiri

- [Andres Otti](#)— asjaliku tegevuse eest raamatukoguhoone remondiks ettevalmistamisel
- [MTÜ Tartu Lugemiskoerad](#)— hea koostöö ja abi eest stressivaba Ööraamatukogu korraldamisel

Raamatukogu tänukiri/ Tööjuubelid

• Malle Ernits	45 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Niina Kargina	45 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Anne Laumets	45 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Tiiu Sade	45 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Arvo Tering	45 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Elo Tulmin	45 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Heiki Epner	40 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Aili Bernotas	35 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Maria Luštšik	35 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Vilve Seiler	35 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Aili Tomingas	35 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Tiiu Täpsi	35 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Kristina Pai	30 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Kersti Pedak	30 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Terje Rand	30 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Signe Bachmann	25 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Jelena Ivanova	25 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Mare Pikk	25 aastase pühendumise eest raamatukogule
• Anu Rjabinin	25 aastase pühendumise eest raamatukogule

Teadustöö

2016. aasta lõpu seisuga oli raamatukogu teaduskeskuse koosseisus 3 töötajat: 2 vanemteadurit ja 1 teadur.

Raamatukogu teadustöötajad olid 2016. aastal seotud järgmiste uurimisteemadega:

- ETAGi projekt PUT 132 Humanistide kreeka keel varauusaja Eesti- ja Liivimaal: kultuurisild Euroopa kaasaeg ja minevikku, 2013-2016 (teadur Janika Päll).

Projekt „Humanistide kreeka keel varauusaegsel Eesti- ja Liivimaal – sild Euroopa minevikku ja kaasaega“ on pühendatud humanistlikus kreeka keeles tekstidele, kirjanduslikule ja teadusloomingule, mis on loodud atikiseerivas kreeka keeles mitte-kreeka päritolu õpetlaste, tudengite ja literaatide poolt varauusaegsel Eesti- ja Liivimaal (1550-1720), fookusega Tallinnal (Reval), Tartul (Dorpat) ja Pärnül (Pernau); Riial ja Jelgava (Miitavi) käsitletakse osana kultuurivõrgustikust (inimestevaheliste suhete ning teadus- ja kultuurivahetuse puhul). Projekti eesmärk on luua teemale pühendatud uurimisrühm teadlaste ja raamatukogude koostöös, kinnistada uurimisvaldkonna positsiooni varauusaja ühiskonna ja kultuuri uurimise kontekstis, inventariseerida kõik humanistlikus kreeka keeles tekstid, mis on loodud varauusajal tänapäeva Eesti aladel, või on sellega seotud ning avaldada need laiemale publikule koos kommentaaridega, mis avavad nende rolli varauusaegses ühiskonnas.

Näitused ja üritused

Raamatukokku saabuvat kirjandust eksponeeriti jaanuarist juunini neli korda kuus. Kokku oli 2016. aastal väljapanekute arv 24, eksponeeritud trükiste arv 4284. Seoses remondiga septembrist detsembrini (kord kuus) koostati eelmise kuu jooksul saanud kirjanduse nimekirja ja pandi välja raamatukogu kodulehele. Vastavalt TÜ õppejõudude ettepanekutele oli uuendatud kodulehel uue kirjanduse liigitus, ilukirjanduse nimekirjad olid eraldatud teaduskirjandusest.

TÜ raamatukogu korraldas 15.-16. märtsil Kääriku spordikeskuses [Eesti mäluasutuste talveseminari](#). Kääriku spordikeskuses kohtusid Eesti mäluasutuste 60 tippspetsialisti, et omavahel erialast infot jagada ning visandada edasise tegevussuundi. Seekordse talveseminari keskne teema oli „Mäluasutus-teadustöö tõhus toetaja“.

Seminari juhatasid sisse kolm TÜ raamatukogu spetsialisti käsitledes aktuaalset teadusandmete teemat, igaüks oma vaatenurgast: teadusandmete haldamise praktikast rääkis Tiiu Tarkpea ning nende säilitamisest Anneli Sepp ja Heiki Epner. Seejärel kõneles Rahvusarhiivi arhivaar Kalev Jaago supliigi nime kandvast dokumendiliigist ning Piret Voolaid Kirjandusmuuseumist mõtiskles teemal "Käsi peseb kätt ehk Teadlastena mäluasutuse tiiva all". Seminaripäeva teine pool jätkus Liisi Lembinen ettekandega "E-varamu-I etapp lõppenud, teine algamas?". Seejärel oli kaks ettekannet veidi intrigeerival teemal nagu teadusandmebaaside riigilitsentsid-vajalik või mitte, võimalik või võimatu? Kristel Veimann Rahvusraamatukogust leidis, et vajalik oleks tulevikus teadusandmebaasidele juurdepääsuks osta riigilitsentsid, mis võimaldaksid kasutada teadusandmebaase terves riigis ja kõigis mäluasutustes. Marika Meltsas Eesti Teadusagentuurist oli seevastu seisukohal, et teadusandmebaaside kasutamiseks riigilitsentside ostmine ei oleks otstarbekas, sest esiteks ei oleks see Eesti teaduseelarvele jõukohane ja teiseks ei leiduks väljaspool kõrghariduse tõesel teadusandmebaasidele piisavalt kasutajaid. Tartu Ülikooli koolifüüsika keskuse

juhataja Kaido Reivelt tutvustas interaktiivseid füüsikaõpikuid, mis on kõigile huvilistele vabaks kasutamiseks kättesaadavad. Peamiseks ajendiks õpikute ise kokku panemisel oli kõneleja sõnul Lääne autorite litsentseeritud sisu keeruline kättesaadavus ning kaasneda võivad kulukad ja aeganõudvad juriidilised diskussioonid. Seminari ettekandeosa lõpetas Markko Purge Hansabist innovatiivsete tehnoloogiliste terviklahenduste tutvustamisega.

Seminari teisel päeval tutvustasid Tallinna teadusraamatukogud oma veebiressursse. Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu esindajad Küllike Märtnmaa ja Katri Mägi kõnelesid raamatukogu uuest e-ressursside veebiportaalist. Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu direktor Andres Kollist tutvustas raamatukogu arendatavat ETERA e-teadusraamatukogu keskkonda, kuhu lisandub iga päev uusi digiteeritud materjale. Eesti Rahvusraamatukogu esindaja Maie Ristisaar rääkis Rahvusraamatukogu digitaalarhiivi DIGAR arendustest. Seminari teise päeva lõpetasid praktilised töötoad, milles otsiti ajurünnaku vormis lahendusi mäluasutuste ees seisvatele pakilistele ülesannetele.

4.–7. maini toimus kolmeteistkümnendat korda [Tartu rahvusvaheline kirjandusfestival Prima Vista](#), kandes seekord alapealkirja „Müstifikatsioon“. Selle sõnaga sooviti rõhutada festivali järjekorranumbrit ning selle inspireeritud salapära, mis andis tooni festivali üldises atmosfääris, samal ajal aga juhtida tähelepanu ka asjaolule, et ühel või teisel viisil leidub fiktsioonis, ilukirjanduslikus loomingus alati mingisugust salapära, sõltumata žanrist või liigist. Teemast lähtuvalt ümbritses salapära ka tänavuse patrooni isikut – festivali eestkõneleja avaldas küll mõtteid nii sotsiaalmeedias, ajakirjanduses kui ka festivali kavavihikus, kuid allakirjutanu esitles end üksnes tiitli „Prima Vista patroon“ kaudu. Kirjandusfestival on kolmeteistkümne aasta jooksul kasvanud nii ruumis kui ka ajas ning sellest andsid tunnistust juba aprillis hoo sisse saanud eelsündmused. 23. aprillil tähistati ülemaailmset raamatu ja roosi päeva, kus huvitavaid sündmusi jätkus nii Kaubamajja, Tartu Loodusmajja kui ka TÜ raamatukokku. Festivali välisesinejate programm oli väga mitmekesine ja põnev pakkudes kohtumis- ja avastamisrõõmu erinevale publikule. Festivali programmis oli raamatuesitlusi, kohtumisi kirjanikega, seminare, õpitubasid, loenguid, kontserte, etendusi, kirjanduslikke ekskursioone, kinoseansse, näituseid jne. Kirjandusfestivali programmis oli üritusi kõikidele sihtgruppidele – eri vanuses kui ka rahvuses kirjandushuvilistele. Prima Vista raamatulaat toimus üle 30 kirjastuse ja antikvariaadi osavõtul Tartu Ülikooli raamatukogu esisel alal. Kirjandusfestivali algatajaks ja üheks peakorraldajaks on TÜ raamatukogu .

Lisa 1. Tartu Ülikooli raamatukogu arvudes 2012-2016

Tabel 1. Töötajad 2012.-2016. a

	2012	2013	2014	2015	2016
Raamatukogu töötajad kokku (seisuga 31.dets.)	172	164	149	134	129
Täidetud ametikohti (TTE), sh	156,6	148,55	133,5	120	114,25
a) sh raamatukoguhoidjad	33	33	30	30	29
täidetud ametikohti	32,05	32,05	29,5	29,5	28,5
b) sh kvalifitseeritud spetsialistid	101	102	84	88	85
täidetud ametikohti	91,3	92,25	77,8	79,5	75,75
c) haldus- ja tugipersonal	38	29	28	12	11
täidetud ametikohti	33,25	24,25	23,5	9	8,5
d) teadustöötajad			7	4	4
täidetud ametikohti			2,7	2	1,5
Raamatukoguhoidjad ja kvalifitseeritud spetsialistid hariduse järgi					
Kõrgharidusega	107	106	106	93	92
sh. raamatukogundusliku kõrgharidusega	16	16	15	20	19
teadus- või kutsekraadiga	22	22	20	22	20

Tabel 2. Komplekteerimiskulud 2012.- 2016.a (tuhat eur)

	2012	2013	2014	2015	2016
TÜ eelarvevahendid kokku	1684,6	1439,7	1401,3	1254,7	1530,9
I. Pearaamatukogu	1538,2	1335,0	1268,8	1130,5	1439,2
Komplekteerimiskulud kokku, sh					
Jadaväljaannete tellimine	413,8	476,2	458,3	145,5	691,9
Eestis ilmuvad	27,0	31,2	31,5	32,1	30,6
välismaal ilmuvad	386,8	445,0	426,8	113,4	661,2
Monograafiad, õpikud jm trükised	375,8	273,7	265,2	202,3	187,1
Eestis ilmunud	84,8	85,2	78,3	75,9	74,7
välismaal ilmunud	291,1	188,5	186,8	126,3	112,4
Elektroonilised teavikud, andmebaasid	497,9	406,5	482,9	295,2	530,7
Helisalvestised	23,8	16,3	13,3	17,8	16,4
Publikatsioonide vahetus	16,6	11,8	8,6	8,4	9,3
Broneeritud (st tellitud teavikud, mille kohta arved ei olnud seisuga 31. detsember veel saabunud)	166,0	128,3	29,8	453,4	91,6
Eelarveväline komplekteerimine	244,5	221,0	217,9	204,9	287,7
annetustena saadud teavikud	205,2	186,4	182,4	172,2	256,0
vahetusena saadud teavikud	2,9	34,6	35,4	32,7	31,7
II. Teised TÜ raamatukogud	146,3	104,6	132,4	124,1	91,9

Tabel 3. Raamatukogu (pearaamatukogu) komplekteerimiskulude jagunemine * valdkonniti 2012.–2016.a (tuhat eur)

	2012	2013	2014	2015	2016
Humanitaarteaduste ja kunstide valdkond	79,1	78,5	72,1	72,1	87,8
Meditšiiniteaduste valdkond	203,7	141,5	144,7	152,0	121,4
Loodus- ja täppisteaduste valdkond	242,2	222,2	244,6	202,5	126,5
Sotsiaalteaduste valdkond	108,9	87,4	67,7	71,3	136,9
KOKKU	634,1	530,1	529,5	498,2	472,6

*Jaotuse aluseks on teaduskonna eelarve osakaal ülikooli eelarves

Tabel 4. Lugejateeninduse näitajad 2012.–2016. a

	2012	2013	2014	2015	2016
Registreeritud lugejate arv, sh	57750	51963	54803	50630	54648
TÜ üliõpilased	16513	17241	18011	18600	19913
TÜ magistrandid, doktorandid	3468	3503	3302	3416	3634
TÜ avatud ülikooli üliõpilased	4155	4282	4266	4060	4321
TÜ õppejõud, teadurid	1439	1507	1504	1597	1929
TÜ teenistujad	1854	1770	1573	1254	1324
EMÜ üliõpilased	4492	3853	4078	3501	3589
EMÜ õppejõud, teadurid	228	208	188	194	194
teiste kõrgkoolide üliõpilased	5840	4896	6293	4376	5875
teiste kõrgkoolide õppejõud	144	150	253	268	257
muud	19617	14553	15335	13364	13612
Külastuste arv	383805	364582	348510	345584	254408
pearaamatukogus	232779	214946	207154	205021	111753*
teistes TÜ raamatukogudes**	151026	149636	141356	140563	142655
Külastuste arv (virtuaalne)	3 137 929	3 316 467	3 360 317	14 742 315	16 722 040
Laenutusi kokku, sh	818846	795549	741239	628055	500576
pearaamatukogus	554444	546929	543924	453823	333406
laenutuste arv raamatukogutöötaja vahendusel (eks), sh	171367	524734	524497	428002	317898
kojulaenutusi	165634	486458	504145	416607	313659
lugemissaali	27146	38276	39779	37839	19747
teenindusosakonnas	183109	510800	526784	412089	323976
laenutusautomaadiga		22195		15013	
KHO	5249	4422	6493	6543	3700
Fonoteek	4422	9512	10647	9370	5730

esmakordsete laenutuste arv	165634	191611	214400	147527	88471
laenutähtaja pikendamisi	361664	355318	329524	306296	244935
Teistes TÜ raamatukogudes	264402	248620	197315	174232	167170
esmakordsete laenutuste arv	69971	60428	58479	45658	43568
laenutähtaja pikendamisi	194431	188192	138836	128574	123602
Otsingud kaugjuurdepääsuga andmebaasides					
otsingute arv	8001605	15341356	19835439	19872303	19461313
allalaaditud sisuüksuste arv	1299014	1422250	1444450	1184401	1263354
RVL					
abonentraamatukogude arv	61	39	143	89	38
Eestis	51	28	132	84	33
välismaal	10	11	11	5	5
RVL-ga saadetud kirjandus	609	672	563	549	373
tellimused Eesti raamatukogudelt	665	699	583	545	415
rahuldamata tellimused	44	22	19	22	40
teistele raamatukogudele edasisaadetud tellimused	32	0	0	4	2
saadetud originaalid	507	590	521	473	328
saadetud koopiad	82	63	43	42	37
Tellimused välismaa raamatukogudelt	30	31	22	4	8
rahuldamata tellimused	10	5	1	0	1
välismaa raamatukogudele edasisaadetud tellimused	0	0	0	0	0
saadetud originaalid	14	18	11	2	4
saadetud koopiad	6	8	10	2	4
RVL-ga saadud kirjandus	1278	1187	1086	1013	1082
tellitud Eesti raamatukogudest	523	364	420	463	370
saadud originaalid	266	199	202	263	164
saadud koopiad	188	125	208	200	199
tellitud välismaa raamatukogudest	878	903	879	715	902
saadud originaalid	429	386	320	260	214
saadud koopiad	395	477	400	290	505
Raamatukoguõppused					
tunde,	343	570	532	580	495
sh veebipõhine koolitus	274	461	476	526	442
osavõtjaid	1684	1771	2139	2189	2278

* külastuste arv perioodil jaanuar-juuni 2016

** Paljudes erialaraamatukogudes ei peeta arvestust külastuste üle

Tabel 5. Raamatukogu kogud 2012-2016. a (EVS-EN ISO 2789:2003 järgi)

	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Kasutuskogud kokku (eks)	3576064	3598503	3632246	3670532	3690730
Raamatud	2501970	2514762	2528361	2545184	2549729
sh dissertatsioonid	527278	531078	533616	535382	537125
Jadaväljaanded	734881	741512	750573	757941	762330
sh ajakirjad (aastakomplekt)	207465	208044	210730	213200	214855
sh ajalehed (aastakomplekt)	22683	23770	25020	26420	27166
jätkväljaanded	504733	509698	514823	518321	520309
Käsikirjad	39882	40508	41670	42505	42750
Kaarditeavik	16320	16924	17640	19335	20020
Noodiväljaanded	9781	10298	10687	11141	11520
Graafikateavik	94494	94519	94565	95004	95044
sh kunstiteosed	15679	15700	15725	15866	15903
sh fotod	78815	78819	78819	79117	79713
Pisitrükised	123797	127854	135009	143960	152518
Auvised	36688	38828	40320	41907	43438
E-teavikud (füüsilisel kandjal)	8464	8630	8753	8887	8957
Mikrovormid	9787	4668	4668	4668	4668
Varukogu	293029	290945	276767	134540	98836
Vahetuskogu	16890	16726	227	290	126
Kogud kokku (füüsilisel kandjal)	3885983	3906174	3909240	3805362	3789692
Elektrooniline kogu					
andmebaasid	116	120	110	107	121
Kaugjuurdepääsuga e- väljaanded					
e-ajakirjad	83756	87007	61470	68014	69875
e-raamatud			91467	98980	136394
Digitaalteavikud	153989	135830	14862	88882	106911
Teised TÜ raamatukogud	298457	306541	318905	331019	340816
TÜ raamatuvara kokku	4 184 440	4 212 715	4 228 145	4 135 898	4 130508

Tabel 6. Kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER 2012.-2016. a

	2012	2013	2014	2015	2016
1. Originaalkirjed lisandunud teavikutele	13873	8987	9546	10419	13250
raamatud, nim	11476	6848	6490	6599	7274
2. Koopiakirjed uutele teavikutele	9085	6582	3958	600	759
3. Liigitamine, märksõnastamine, nim	37980	22708	13818*	-	-
4. Uute nime ja ühtluspealkirja normikirjete koostamine	1048	778	542	687	864
5. Nime ja pealkirja normikirjete	506	1571	7530	164	136

redigeerimine/andmebaasi korrastamine					
6. Nimetusi e-kataloogis	1176273 /+9732 ¹	1203859 /+10223	1216725 / +14312	1239445 /+15706	1264673 /+17519
raamatud	1036945 /+9176	1056259 /+9567	1061434 /+12123	1076190 /+13169	1091442 /+14231
ajakirjad	8788/ +156	8859/ +182	9203/ +409	9369 /+612	9231 /+664
jätkväljaanded	19511/ +162	19886/ +186	20388/ +567	20835 /+634	21116 /+704
ajalehed	3219/ +161	3222/ +170	3308/ +497	3465 /+521	3462 /+554
audioteavikud	20874	22229	23409	24816/+ 50	25771 /+73
kombineeritud auvised	4032 /+32	4275 /+48	4438 / +47	553 /+47	4630 /+47
pisitrükised	2515	3316	3846	4204	4570/+2
kaardid	8904 / +23	9247 / +52	9586 / +176	10419 /+168	10857 /+ 202
noodid	10146/ +1	10541/ +1	10768/ +104	11067	11456 /+109
käsitrukjad (dissertatsioonid, üliõpilastööd jm)	31367/ +1	33808/ +4	35710/ +308	37763/+ 231	39791 /+449
käsitrukjad (arhivaalid), säilik	12659	12974	14205	15267	19067
kunstiteosed	8925	9030	9209	9364	9536
fotod	5646	7327	8320	9202	10235
muud (standard, multimeedium, andmebaas, tarkvara, piltrükis)	2071+43 2+26++6 6+143 /+10	2179, 417, 25, 67, 198/+13	2210, 395, 26, 62, 205 /+81	2212,403 ,27, 62, 211,16 /+193,26 ,55	2216,411 ,28, 62, 766, 26/+402, 27,55
eestikeelsed kirjed	203932/ +1604	213790/ +2081	220898/ +4484	228897/ +5683	237877/ +6825
inglisekeelsed kirjed	204421/ +8006	212599/ +8006	213389 /+9479	219037/ +9625	225552/ +10218
saksakeelsed kirjed	152841/ +17	157185/ +22	155293 /+29	158561/ +34	161117/ +38

¹ /+võrguteavikud asukohaga yy ja www

venekeelsed kirjed	480878/ +40	481997/ +51	479761 /+204	483043/ +249	488365/ +268
teistes keeltes	122390/ +65	138708/ +63	135423 /+116	137206/ +91	133066/ +114
7. Eksemplarikirjete arv (aasta lõpus)	2108155	2158543	2205371	2254692	2297379

Tabel 7. Kogude hooldus- ja ennistustööd 2012.–2016. a

	2012	2013	2014	2015	2016
Trükiste ja käsikirjade hügieeniline töötlemine					
tolmu eemaldamine koos kuivdesinfitseerimisega, eks	731295	689750	654278	536314	286430
hallitusnakkusega trükiste desinfitseerimine, eks	1845	1734	1792	1059	985
trükiste, käsikirjade jm leht-leheline desinfitseerimine, leht	2386	2985	3876	3806	4128
Pärgament- ja täisnahkköidete puhastamine ja pehmendamine, eks	0	5	4	3	3
Kõitetööd					
raamatute köitmine	2829	2080	2331	2146	1280
ajalehtede köitmine			53	34	135
ajakirjade köitmine			233	151	101
Lehtede parandamine				1298	665
Lõikamine				174	2430
Ümbrised				209	98
Spiraalist lahtivõtmine				79	200
Restaureerimistööd/köide					
Köidete restaureerimine					40
tellimustööd					29
Köidete ümbriste valmistamine					0
Restaureerimistööd/paber					
Trükise lehtede töötlus					2331
Geograafilised kaardid					320
Graafika, joonistused, fotod					5
Käsikirjad					28
Mappide, ümbriste valmistamine					8

Tabel 8. Kasutajakohad ja tehnilised vahendid 2012.–2016. a

	2012	2013	2014	2015	2016*
Kasutajakohad	840	840	840	840	840/200
sh. kohtade arv, kus saab isiklikku arvutit kasutada	760	840	840	840	840/200
Arvutitöökohad kokku	225	231	225	199	189/150

Kasutajatele mõeldud arvutitöökohad	74	76	60	59	59/20
sh internetiühendusega arvutitöökohad	59	61	55	57	57/18
Personalile mõeldud arvutitöökohtade arv	151	155	165	140	130
Laenutusautomaat	1	1	1	2	2/0
Avalikuks kasutamiseks mõeldud koopiomasinate arv	2	2	2	1	1
Kasutajate käsutuses olevate skannerite arv	2	2	2	1	1
Avalikuks kasutamiseks mõeldud printerite arv	2	2	2	1	1

*raamatukogu peamaja oli remondi tõttu lugejatele suletud juuli-detsember, alates oktoobrist oli avatud pop-up raamatukogu.

Lisa 2. Tartu Ülikooli raamatukogu töötajate publikatsioonid 2016. a

Monograafiad, kogumikud, reklaamväljaanded jm

A nagu Aldus Manutius : Aldus Manutiuse (1449/1450–1515) 500. surma-aastapäevale pühendatud näitus Tartu Ülikooli Raamatukogus leiduvatest aldiinidest: 09.09.2015–09.02.2016 Tartu Ülikooli Raamatukogus toimunud näituse kataloog / koostanud Ü. Mölder, K. Kolk, J. Päll; kujundanud E. Valper. Tartu: Tartu Ülikooli Raamatukogu, 2016. Võrguteavik
<http://dspace.ut.ee/handle/10062/50291>

Maria Meriani (1647–1717) “Metamorfoosid” : Tartu Ülikooli Raamatukogu kalender 2017 / koostanud M. Teemus, E. Valper; tõlked hollandi keelest V. Aabrams, toimetanud J. Päll, M. Ermel; kujundanud E. Valper; tõlge inglise keelde S. Lembinen; konsultant A. Truuverk. Tartu: Tartu Ülikooli Raamatukogu, 2016.

Artiklid, sõnumid

Einasto, O. Academic library e-service quality and working user: conceptual model. [supervisors: Pille Pruulmann-Vengerfeldt, Marju Lauristin ; Institute of Social Studies, University of Tartu] Doktoritöö. Tartu : University of Tartu Press, 2016. URL

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/53446/einasto_olga.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ermel, M. Kulturerbe im digitalen Zeitalter – Über sicht über die Aktivitäten der Universität Tartu // Bibliothek der Zukunft – Zukunft der Bibliothek : Festschrift für Elmar Mittler. Berlin/Boston : De Gruyter, 2016, lk. 34–44

Ermel, M. Ka joonistustel on oma saatus // Raamatukogu, 2016, nr. 2, lk. 39.

Hallik, M., Tarkpea, T. Open science policy – a twisted road and clear aims//Bibliothek der Zukunft. Zukunft der Bibliothek. Festschrift für Elmar Mittler. -- Berlin, Boston: De Gruyter Saur, 2016 – Lk. 78 – 91.

DOI (Chapter): 10.1515/9783110464016-008

DOI (Book): 10.1515/9783110464016

Lembinen, L. „Mida pakkus Helsingis toimunud LIBER 2016?“ / Kristel Veimann, Aija Sakova, Margit Stamm, Kairi Felt, Mari Reimal ja Liisi Lembinen Raamatukogu, ISSN 0235-0351. (2016) nr. 4, lk. 29-31 : fotod. Püsilink kirjele http://ise.elnet.ee/record=b2892550~S2*est

Lembinen, L. “Aasta tegu teadusraamatukogus 2015 Eesti teadusandmete registreerimisteenuse arendamine TÜ raamatukogus” / Liisi Lembinen, **Elena Sipria-Mironov**. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat. 27/2015. Tallinn, 2016. Lk. 54-57. http://ise.elnet.ee/record=b2895504~S2*est

Lembinen, L. Collaboration between Researchers and Academic Library: Road to Research Data Country-Wide Consortium and Innovation in Library Services. In: Brian Dorethy (Ed.). Technology-Centered Academic Library Partnerships and Collaborations (220–244). IGI Global. ISBN

9781522503231 <http://www.igi-global.com/chapter/collaboration-between-researchers-and-academic-library/155415>

Pai, K. Library and library space. Tartu Semiotics Library 16. Concepts for Semiotics. Ed. Claudio Julio Rodríguez Higuera, Tyler James Bennett. Tartu. Lk. 105-122.

<http://www.tyk.ee/admin/upload/files/raamatud/1477302099.pdf>

Hanson, R. Raamatuid päästab hukust teisele ringile minek: vana üleliigne kirjasõna leiab uue omaniku vanavarapoodide, uus- ja taaskasutuskeskuste riitulitel. Kommenteerinud **Kristina Pai**, Asko Tamme. Tartu Postimees 17. veebr., lk. 4-5.

Tartu Ülikool ootab pikisilmi raamatukogu remondi lõppu. Vastab TÜR kogude direktor **K. Pai**. Eesti Elu nr. 51/52 2016, 30 detsember 2016. <http://www.eestielu.com/et/uudised/eesti-uudised/6150-tartu-uelikool-ootab-pikisilmi-raamatukogu-remondi-loppu>

Pai, K. LIBER-i konsortsiumi lugejauuring – üks võimalus dialoogiks lugejaga. Raamatukogu 6/2016.

Pai, K. TÜR remondist inspireeritud filmistsenaarium „Me ehitame maja“.

Rand, M. Orientaalkäsikirjade uurimisest TÜ-s // Universitas Tartuensis : UT : Tartu Ülikooli ajakiri : Aasia erinumber (2016) lk. 30-31 : ill

Rand, M., Tiideberg, K. Hinnalised orientaalkäsikirjad TÜ Raamatukogus ootavad uurijaid // Novaator <http://novaator.err.ee/v/d8eb22eb-d140-41a8-a046-cca9d9431aad>

Tarkpea, T., Seiler, V. Integrating data literacy into Information literacy e-course for PhD students //European Conference on Information Literacy (4. : 2016 : Praha, Česko)

The Fourth European Conference on Information Literacy : (ECIL) October 10th-13th, 2016, Prague, Czech Republic : abstracts / editors: Sonja Špiranec, Serap Kurbanoglu, Hana Landová, Esther Grassian, Diane Mizrachi, Lorie Roy, Denis Kos. -- Prague Association of Libraries of Czech Universities, 2016. -- 240 pages.

ISBN 978-80-270-0530-7

http://ecil2016.ilconf.org/wp-content/uploads/2016/10/ECIL2016_BoA.pdf

Tarkpea, T. Kasutaja annab infole tähenduse! IFLA WLIC 2016: liigitamise ja märksõnastamise sektsiooni tööst ning satelliitkonverentsist Subject Access: Unlimited Opportunities // Raamatukogu, 2016, nr. 5, lk. 32 – 33

Teemus, M. Krausega ümber maailma=Mit Krause um die Welt : Kataloog // J. W. Krause 1757–1828. Kataloog. 4 : Ülikool Emajõe Ateenas=Katalog. 4 : Die Universität am Embach-Athen. Tartu, Tartu Ülikool, 2016, lk.313–371.

Teemus, M., Tiideberg, K. Ülikool pildis. J. W. Krause elutöö kajastus baltisaksa vaategraafikas=Die Universität im Bild: Die Widerspiegelung des Lebenswerks von J. W. Krause in der deutschbaltischen Ansichtengraphik // J. W. Krause 1757–1828. Kataloog. 4 : Ülikool Emajõe Ateenas=Katalog. 4 : Die Universität am Embach-Athen. Tartu, Tartu Ülikool, 2016, lk. 423–450.

Teemus, M. Pennimagasiniist kopikaajakirjaks : viiekümne puugravüüri mitu elu 1832–1876 // Kunstiteaduslikke uurimusi, 2016, kd. 25, nr 3–4, lk.141–169. Summary: From Penny Magazine to Kopek Magazine: The Lives of Fifty Wood Engravings, 1832–1876, lk. 170–173.

Teemus, M. Friedrich Ludwig von Maydells Brief aus Rom vom Jahr 1823 // Baltic Journal of Art History, 2016, Vol. 12, lk. 111–122. <https://ojs.utlib.ee/index.php/bjah/article/view/BJAH.2016.12.06>

Vene, I. Pool sajandit Ain Kaalepiga // Sirp 3. juuni 2016, lk. 12-13.

Vene, I. Puhastustule kahesus // Tuna, 2016, nr. 2, lk. 2–9.

Vene, I. Kaanetekst raamatule: Dante Alighieri. Jumalik komöödia. Purgatoorium. Tallinn, Tallinna Ülikooli Kirjastus, 2016. [1 lk.]

Vene, I. Kartesiaanlik uuendus // René Descartes. Arutlus meetodist : aru õigeks juhtimiseks ja tõe otsimiseks teaduses. Tartu: Ilmamaa, 2016, lk. 78-101.

Arrak, J. **Vene, I:** Ilma naljata : Kirjavahetus 1994–2000. Tartu, Ilmamaa 2016, 488 lk.

Lisa 3. Tartu Ülikooli raamatukogu töötajate ettekanded konverentsidel ja seminaridel 2016. a

Einasto, O. Akadeemiline kirjutamine: doktoriväitekirja katusartikkel. Loeng TÜ doktorantidele 20. mail Tartu Ülikoolis

Einasto, O. Kas ma töotan hea teenindusega raamatukogus? Ettekanne lugejateeninduse koolitusel Jõhvi Keskraamatukogus 12. oktoobril

Einasto, O. Hea lugejateenindus. Ettekanne lugejateeninduse koolitusel Saare Maakonna raamatukogus Kuressaares 19. oktoobril

Einasto, O. Kas ma töotan hea teenindusega raamatukogus? Ettekanne lugejateeninduse koolitusel Valga Keskraamatukogus 24. novembril

Ermel, M. Being visible – To Whom and How. Ettekanne Tartu, Läti ja Vilniuse ülikoolide raamatukogude ühisseminaril 9.–11. mail Vilniuses

Kass, K. Hukas noorus vs infopädevus raamatukogust. Ettekanne Eesti mäluasutuste suveseminar „Kultuuripärand – avastamata rikkus“ 25. augustil Viinist

Kolk, K. Fragmenta membranea Estoniae: towards a national database of medieval manuscript fragments. Ettekanne Tartu, Läti ja Vilniuse ülikoolide raamatukogude ühisseminaril 9.–11. mail Vilniuses

Kolk, K. Loodav eesti keskaegsete käsikirjafragmentide ühisandmebaas Fragmenta membranea Estoniae. Ettekanne konverentsil “Teaduskollektioonid ja avatud teadus” 31. mail Tartus

Kolk, K. Vana Tallinna raamatukogu kolm allikat: komplekteerimisest 16. sajandil. Ettekanne Tallinna ülikooli akadeemilise raamatukogu ning Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse ettekandepäeval "Kyra Robert 100" 16. septembril Tallinnas

Lembinen, L. E-varamu – I etapp lõppenud, teine algamas? Ettekanne mäluasutuste talveseminaril 15. märtsil Kääriku Spordikeskuses

Lembinen, L. ELNET 20 juubelikonverentsil avakõne, Rahvusraamatukogus 21. aprillil Tallinnas

Pai, K. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu (ERÜ) arengusuundadest. Ettekanne ERÜ aastakoosolekul 9. märtsil Tallinnas

Pai, K. „Umberto Eco on libraries“. Ettekanne doktoriseminaris Tartu ülikoolis 13. mail.

Pai, K. 18.-19. mail koostööseminar Vilniuse Ülikooli raamatukogu, Läti Ülikooli raamatukogu ja TÜ raamatukogu osavõtul. Osalemine korraldamisel, päeva juhtimine.

Pai, K. 20. mail Tallinnas ERÜ Uue Mõtte töörühma ja ERÜ juhatuse korraldatud inspiratsioonipäeval rühmaarutelu juhtimine.

Pai, K. „LIBERi konsortsiumi lugejauuring – üks võimalus dialoogiks lugejaga." Ettekanne Eesti mäluasutuste suveseminariol „Kultuuripärand – avastamata rikkus“ 25. augustil Viinistus

Rand, M. Konrad Gessneri taimejoonistused Tartu Ülikooli Raamatukogus. Ettekanne ERÜ vanaraamatu toimkonna väljasõiduistungil 4. veebruaril Tartus

Rand, M. Orientalische Handschriften in der Universitätsbibliothek Tartu: Herkunft, Bestand, Erforschung. Ettekanne TÜ Aasia uuringute keskuse ja TÜR korraldatud rahvusvahelisel sümposiumil “Arabic and Persian Manuscripts in University of Tartu Library” 7. septembril Tartus

Seiler, V. “10 aastat infopädevuse kursusi Tartu Ülikooli raamatukogus”. Ettekanne IX. teadus- ja erialaraamatukogude päeval 24.oktoobril TTÜ Eesti Mereakadeemia

Tarkpea, T. Teadusandmete haldamise praktikad. Järeldusi doktorantide e-kursusest. Ettekanne mäluasutuste talveseminari 15. märtsil Kääriku Spordikeskuses

Tarkpea, T. Avatud teadus ja DataCite. Ettekanne Open Data Estonia võrgustiku kohtumisel, Õiguskantsleri büroos 22. septembril Tallinnas

Tarkpea, T., Seiler, V. „Integrating data literacy into Information literacy e-course for PhD students“. Ettekanne konverentsil The Fourth European Conference on Information Literacy , 10. oktoobril Prahas

Virro, K. Preserving collections through paper deacidification. Ettekanne kolme Balti riigi ülikoolide raamatukogude kohtumisel 9-11. mail Vilniuses

Lisa 4. 2016. a korraldatud konverentsid ja seminarid

Mäluasutuste talveseminar „Mäluasutus – teadustöö tõhus toetaja“ Kääriku Spordikeskuses 15.-16. märtsil

15. märts

- Tiiu Tarkpea. Teadusandmete haldamise praktikad. Järeldusi doktorantide e-kursusest
- Anneli Sepp. DataCite sotsiaalteaduste arhiivi näitel
- Heiki Epner. Teadlase e-arhiivi säilitamine
- Kalev Jaago. Supliikide pealkirjad. Balansseerimine teaduse ja kasutajate vahel
- Piret Voolaid. Käsi peseb kätt ehk Teadlastena mäluasutuse tiiva all
- Villu Soon. Loodusteaduslike kogude teaduskasutuse edendamine TÜ Loodusmuuseumis
- Liisi Lembinen. E-varamu – I etapp lõppenud, teine algamas?
- Kristel Veimann. Teadusandmebaaside riigilitsentsid – vajalik või mitte?
- Marika Meltsas. Teadusandmebaaside riigilitsentsid – võimalik või võimatu?
- Kaido Reivelt. Interaktiivsed e-õpikud, ehk kas tulevikus koostavad õpilased oma digitaalseid õpikuid ise?
- Markko Purge. Innovatiivsed tehnoloogilised terviklahendused

16. märts

- Küllike Märtnmaa, Katri Mägi. TTÜ raamatukogu teenused teadlasele
- Mart Randala. Kuidas Kratt enda jaoks tööle panna?
- Marin Laak. Kirjandusklassika digiprojektid kui teadusressurss
- Andres Kollist. E-terast tärkab mõte
- Maie Ristisaar. Digari arendustest
- Grupitöö

Lisa 5. 2016. aastal korraldatud näitused

- Veebruari lõpuni jäi avatuks näitus „A nagu Aldus Manutius“. Kuulsa Veneetsia trükkali Aldus Manutiuse (1449/1450–1515) 500. surma-aastapäevale pühendatud näitus heitis pilgu trükikunsti algusaega, andes ülevaate Aldus Manutiuse tegevusest trükkalina ja humanistliku hariduse levitajana ning tutvustades Tartu Ülikooli raamatukogus leiduvaid aldiine. Raamatukogule kuuluvast 26 aldiinist oli näitusel väljas 22, pooled neist pärinevad Raadi mõisnike Liphartide kogust. Koostajad: Ü. Mölder, E. Valper
- 6. aprillil avati Tartu Ülikooli raamatukogu näitusesaalis vanakreeka filosoofi Aristotelese (384-322 eKr) õpetusele ja tema pärandile Euroopa ning Eesti filosoofias pühendatud näitus *"Aristoteles – 2400 aastat filosoofiat"*. Koostajad: J. Päll, M. Friedenthal, K. Kolk, Ü. Mölder, M. Teemus, E. Parhomenko (TÜ filosoofia osakond) ja R. Sirkel (Vermonti ülikool); kujundus E. Valper
- 11. aprillil avati akadeemik Karl Rebase 90. sünniaastapäevale pühendatud näitus. Karl Rebasest kujunes rahvusvaheliselt üks tuntumaid Eesti füüsikuid, kes viis Eesti füüsikateaduse rahvusvahelisele areenile. Koostajad: T. Sammelselg; kujundus E. Valper
- 15. detsembril avati TÜ Loodusmuuseumis sahtlinäitus *"Metamorfoosid. Maria Meriani imetabased putukad"*. Näituse idee kasvas välja Tartu ülikooli raamatukogu 2017. aasta kalendrist, mis tutvustab raamatukogu haruldaste raamatute kogus asuvat Meriani teost. Koostajad: M. Teemus ja E. Valper, A. Truuverk (TÜ Loodusmuuseum)